

БЕКІТЕМІН
Жалағаш аудандық
ауруханасы бас дәрігері
Е.Мақсұтов _____
«5» қаңтар 2021 жыл.

**Жалағаш аудандық ауруханасының 2021-2023 жылдарға арналған
стратегиялық жоспары.**

Жалағаш кенті
2021 жыл

Мазмұны

I. Миссия және мақсаты.

II. Ағымдағы жағдайға талдау

III. Амбулаториялық-емханалық қызметі бар

Жалағаш аудандық орталық ауруханасының-
стратегиялық бағыты, мақсаттары мен міндеттері және
негізгі нысаналы индикаторлары

IV. Амбулаториялық-емханалық қызметі бар

Жалағаш аудандық орталық ауруханасының функциялық
мүмкіндіктері

V. Ведомствоаралық өзара іс-қимылдар

VI. Мүмкін болатын қауіптер

VII. Нормативтік құқықтық актілер және Мемлекет
басшысының тапсырмалары

I Миссия және мақсаты:

Міндеті.

«Уақытылы, сапалы және қауіпсіз медициналық көмекті жеткілікті көлемде көрсету»

Мақсаты.

Тұрғандардың сұранысына сай, тиімді әрі қол жетімді алғашқы медико-санитарлық, стационарлық көмек көрсету арқылы олардың денсаулығын сақтау.

II Ағымдағы жағдайға талдау

Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау саласын дамытудың 2021-2025 жылдарға арналған "Дені сау ұлт әрбір азамат үшін сапалы және қолжетімді денсаулық сақтау" мемлекеттік бағдарламасы аясында Жалағаш ауданының денсаулық сақтау саласында медициналық қызметті жетілдіру, медициналық қызмет сапасын арттыру, халықты қолжетімді медицинамен қамтамасыз ету, профилактикалық медицинаны дамыту, аурудың алдын алу шаралары мен алғашқы медициналық көмекті жетілдіру, ана мен бала денсаулығын қорғау бойынша жұмыстар жүргізіліп келеді.

Аудан бойынша халыққа медициналық қызметті аудандық емхана, 12 дәрігерлік амбулатория, 2 - медициналық пункт, 2 - фельдшерлік-акушерлік пункт, 130 төсектік - аудандық аурухана көрсетеді.

Тіркелген халық саны

Ауданда халық саны- статистикалық көрсеткіш бойынша-35 305, оның ересектері -22 139, жасөспірімдер саны - 1 626, балалар саны - 10 865, оның ішінде 1 жасқа дейінгі бала -758. Туу жасындағы әйелдер саны-7705. Рпн бағдарламасында жыл басында-33 883 адам тіркеуде болған, ал жыл аяғында өткен еркін тіркелу науқанының нәтижесі бойынша-33 523 ті құрады.

Кадр туралы мәлімет

Аудандағы емдеу және алдын алу ұйымдарында 90 жоғары білімді дәрігер, 432 орта буынды медицина қызметкерлер жұмыс жасайды

90 дәрігердің арасында 57 дәрігерде квалификациялық дәреже бар, ол 63,3% . жоғары санатта -20 (29,5%). I-санатта-19 (33,3%), II-ші санатта- 18 (31,5%)

Орта буын медицина қызметкерлерінің 288-66,6 пайызында біліктілік санаттары бар. Жоғарғы санат 153-35,4 пайыз, I санат 90-20,8 пайыз, II санат-45-10,4 пайыз.

10 мың халыққа шақанда дәрігермен қамтылу көрсеткіші 27,0%, орта буынды медицина қызметкерлерімен қамтылуы – 100 % құрайды.

2021 жылы 13 дәрігер жұмысқа қабылданып (бас дәрігер -1, жалпы тәжірибелі дәрігерлер – 7, тар буынды дәрігерлер – 5), 16 дәрігер жұмыстан шықты (өз еркімен -15, зейнеткерлікке-1).

2022 жылдың бүгінгі күніне дейін 3 дәрігер жұмысқа қабылданып (жалпы тәжірибелі дәрігер-2, дәріхана меңгерушісі – 1) және 7 дәрігер жұмыстан шықты (өз еркімен- 4 және 3 дәрігер резидентураға білімін жетілдіру мақсатында).

Қаржылық талдау

Жалағаш аудандық денсаулық сақтау саласына бюджеттен бөлінген қаржы көлемі 2020 жылы **2 млрд 179 млн 581 мың 852** теңге қаралған, оның ішінде республикалық бюджеттен **2 млрд 107 млн 981 мың 242** теңге, облыстық бюджеттен **71 млн 600 мың 610 теңге** теңге бөлінді. Оның ішінде облыстық бюджеттен жұқпалы аурулар бөлімі, Аққұм ауылдық аурухана мен Бұхарбай батыр дәрігерлік амбулатория ғимараттарын жай жөндеуден өткізуге 71 млн 600 мың 610 теңге.

2020 жылы гуманитарлық көмекпен ИВЛ аппараты 14 705 880 теңге, жедел жәрдем автокөлігі 10 500 000 теңге, жылжымалы медициналық комплекс 156 700 000 теңге алынған.

Науқастардың дәрігерлерге көріну жағдайлары.

Амбулаториялық қызмет бойынша жалпы қабылдауда болған науқастар саны биылғы жылы 9 айда 140 107 –ні құрады. Былтырғы жылмен салыстырғанда 10 747 қабылдауға көбейіп отыр. Сол сияқты науқастануы бойынша қабылдау-7482-ге көбейген. Алдын ала тексерумен келген науқастар саны да былтырғы жылмен салыстырғанда 9284 жағдайға артып отыр. Қабылдаулардың көбею себебі биылдан бастап жылжымалы медициналық кешеннің шалғай елді-мекендерге аптасына 2 рет шығып медициналық көмекті үздіксіз көрсетуінде.

Негізгі көрсеткіштер

Негізгі көрсеткіштерге тоқталар болсақ:

Осы жылдың 9 айында аудан бойынша 588 бала дүниеге келіп, туу көрсеткіші 17,9 промилльді құрады (2021 ж.-697 - 20,9). Өткен жылдың есепті кезеңімен салыстырғанда көрсеткіш- 3,0 промилльге – төмендеп отыр.

Өлім жітім көрсеткіші

Жалпы өлім-жітім көрсеткіші:

Барлық қайтыс болған адамдар саны 2022 ж 9 айда -137-4,2 промиль, 2021 ж-184-5,2. Ауруханада қайтыс болғандар саны 34-24,8%, 2021ж-50-27,2; үйде қайтыс болғандар саны -87 -63,5%, 2021ж 113-61,4%. Қайтыс болуды нозология бойынша жіктейтін болсақ **бірінші орында** 2022ж 9 айда - 33 (2021ж-53) жағдаймен қан айналым жүйесі аурулары тұр оның ішінде үйде қайтыс болғаны-17 (2021ж-39). олардың ішінде жұмысқа қабілетті жастағы адамдар-2(2021 ж-5). Жалпы қайтыс болған науқастардың ішінде стационарда қайтыс болғаны-34 (2021-50).

Назология бойынша бөлетін болсақ:

-АГ-1

-Инсульт -6

Осының ішінде басқа диагнозбен есепте тұрып стационарда емделіп Қан айналым жүйесіне тіркеген науқастар-26 науқас

Екінші орында 23(21) жағдаймен кәріліктен қайтыс болу, **үшінші орында** 14(9)жағдаймен асқорыту жүйесі ауруларынан қайтыс болу тұр.

Соңғы 10 жыл көлемінде ауданымызда ана өлімі тіркелген жоқ. 2021 ж қорытындысы бойынша 0-1 жасқа дейін шетінеген бала 8 жағдайды құрады (2022 ж 9 айында 3-5,1 промиль; 2021 ж 9 айында 9-12,9 промиль), 2020 жылда 9 жағдай болған (10,4 промиль), 2020 -2021 жж салыстырғанда сәби шетінеуі бір деңгейде, ал 2021 мен 2022 жылдың 9 айлық есебі бойынша сәби өлімі 6 жағдайға және 7,8 промильге төмендеген.

Жалпы алғаш рет тіркелген аурулар саны – 2020ж-15 647 ; 2021ж- 16 507; 2022 ж 9 ай - 10708

Онкологиялық қызмет

Аурушандық бойынша 2021жылы-45-135,0 (2020ж-38-108,1) .Қайтыс болу жағдайы 2021ж-14-42,0 (2020ж-18-51,2) Облыстық көрс-53,0. Асқыну ІVсатымен тіркелген 2021ж -1-2,2 (2020ж-3-7,9) Обл көрс-тен 3,0 төмен. Науқастанушылық 2021ж-197жағдай (2020ж-188 жағдай тіркелген) І-ІІ ерте сатысында анықтау 2021ж-32-71,1 (2020ж-23-60,5) 5 жылдық өмір сүру көрсеткіші 2021ж-55,3 (2020 ж-56,4). 0-1 сатысында анықтау 2021ж-15-33,3 (2020ж-7-18,4). Облыстық көрсеткіш (148,5) аурушандық 13,5 пайызға төмен.

2022 ж 9 айы бойынша аурушандық 37-149,6 пайыз.Өлім көрсеткіші 10-40,4пайыз. . Асқыну ІVсатымен тіркелген-3-8,1 пайыз.Науқастанушылық-207. І-ІІ ерте сатысында анықтау-19-51,4 пайыз. 0-1 Сатысында анықтау-12 - 32,4 пайыз.

Туберкулез

2021жылдың 12 айлық көрсеткіш бойынша туберкулезден эпидемиологиялық тұрақты деңгейде тұр. Дегенмен туберкулездің «жаңа жағдайымен», «көп дәріге тұрақты» түрімен тіркелген науқастар бойынша аурушандық, сырқаттылық көрсеткіштері былтырғы жылмен салыстырғанда төмендегенмен, туберкулезбен «қайталап» ауырғандар деңгейі жоғарылады. Жалпы туберкулездің эпидемиологиялық жағдайына осы жылдар арасында жүріп жатқан тұрақты мен пневмонияның (Covid 19)әсері болды. Әсіресе қосымша аурулары бар, үлкен кісілердің пневмониядан кейін ауырып есепке алынуы, туберкулезбен «қайталап» ауырғандардың пайызын жоғарылатып отыр. Молекулярлы-генетикалық деңгейде тексеру құрылғылары келгелі туберкулездің мультитұрақты түрімен ауыратын науқастар үлесі жоғарылап отыр. (Gene-Xpert. Bioneer.Xain-Test) Туберкулездің «созылмалы» түрімен диспансерлік есепте тұратын науқастар жоқ. Барлығына соңғы шыққан 5-ші қатарлы препараттармен ем жүргізу жалғасын табуда және ем нәтижелі болуда. Науқастардың емге ынтасын арттыру мақсатында және ем курсына толық қабылдап аяқтауға мүмкіндіктер жасалуда. 2020 жылдан бастап ВНЛ(видео наблюдение лечашего) яғни науқасты видеобақылау арқылы дәрісін ішуін қадағалау бойынша ем жүргізілуде.

Аудан бойынша 2020-2021 жж.туберкулезбен аурушандық көрсеткіші өткен жылмен салыстырғанда төмендеп келеді. 2020 жылдың 12 айлық көрсеткіші бойынша 20 (56,9 %) науқас тіркелсе, 2021 жылдың 12 айында туберкулездің жаңа жағдайымен 18 (51,1 %) науқас есепке алынды.

2022 жылдың 9 айлық қортындысы бойынша аудандағы туберкулезден эпидемиологиялық тұрақты деңгейде тұр. Жалпы туберкулездің эпидемиологиялық жағдайына бұрында айтылғандай осы жылдар арасында жүріп жатқан тұрақтымен, пневмонияның (Covid 19)әсері көп болды. Әсіресе қосымша аурулары бар, үлкен кісілердің пневмониядан кейін ауырып есепке алынуы, туберкулезбен «қайталап» ауырғандардың пайызын жоғарылатып отыр. Сонымен қатар бірнеше жыл сыртта тұрып жұмыс жасап жүрген және тұрақты мекен жайы жоқ (БОМЖ) бірақ РПН бойынша Жалағаш ауданында тіркеуде болуына байланысты 3 науқас алынды.

(Оразбаев. Д 1988ж.т , Сарбалаев. Б1971ж.т. Сералиев. Д 1976 ж.т)

Ауданда туберкулезбен ауыратын науқастарды әлеуметтік қолдау мақсатында 2016 жылдан бастап амбулаторлы ем қабылдап жүрген науқастарға ай сайын әлеуметтік көмек бөлініп келеді.

Туу жасындағы әйелдер

2021 ж қортындысы бойынша туу жасындағы жалпы әйелдер саны аудан бойынша -7024 аудан халқының 20,7 пайыз құрайды,. Тексеріспен қамтылған-5989-85,2, анықталғаны-5074-72,2, сауықтырылған-4471-88,1 пайыз сауықтырылған . ҰБЖӘ жалпы саны: IA тобындағы әйелдер саны-285, IB тоб-ғы әйелдер саны-1194; ПА тоб-ғы әйелдер саны-469, ПБ тоб-ғы әйелдер саны-1931; ПВ тоб-ғы әйелдер саны-145, ША тоб-ғы әйелдер саны-212; ППБ тоб-ғы әйелдер саны-619, IVA тоб-ғы әйелдер саны-214; IVБ тоб-ғы әйелдер саны-826, V топтағы әйелдер саны-1133.

ФГ тексеруден өткен ҰБЖӘ саны-5247; жалпы тәжірибелік дәрігермен ҰБЖӘ қаралғандар саны-5989; гинекологпен қаралған ҰБЖӘ саны-5261; тар буынды мамандармен қаралған ҰБЖӘ саны-3243

№92 бұйрық бойынша:

- 1 Б тобында контрацепциямен қамтылғаны-862
- 2 Б тобындағы контрац қамтылуы – 1568
- 3 Б тобындағы контрац қамтылуы – 243
- 4 Б тобында контрацепциямен қамтылғаны-394.
- 2 В тобындағы әйелдер контрацепциямен қамтылғаны-130.
- 5 топтағы әйелдер контрацепциямен қамтылғаны-925.

2022 ж 9 айы бойынша туу жасындағы әйелдер саны -6892,оның ішінде экстрагениталды аурумен ауыратындар - 4405-63,9 пайыз;қан ауруымен ауыратындар -1301-29,5 пайыз;тынысалу жолы ауруымен ауыратындар – 66 -1,5 пайыз; ЖҚЖ-351-8,0 пайыз;зәр шығару жүйесі аурулары – 633-14,4 пайыз; эндокринді аурулар – 703-16,0 пайыз;

Жүкті әйелдер туралы мәлімет

Сандық- сапалық көрсеткіштер:

Барлық жүкті аналардың есепке алынуы.		12 аптаға дейін тіркелген. %		Барлық терапевтпен Қаралғаны (есепке тұрғандар арасынан) %		12 аптаға дейін қаралғандар (есепке тұрғандар арасынан)%	
2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
688	581	671-97,5%	559-96,2%	688-100%	581-100%	669-97,2%	555-95,5%

- Жалағаш ауданы бойынша жүктілігі бойынша 2022 жылдың 9 айлығында тіркелген әйел саны- 581 жүкті әйел,2021 жылдың 9 айлығында-688 әйел жүктілігі бойынша тіркеліп отыр,биыл былтырғы жылға қарағанда 107 жүкті әйелге кеміп отыр.
- 12 аптаға дейін 2022 жылдың 9 айлығында 559-96,2% тіркелсе, 2021 жылдың 9 айлығында 97,5 % болып,көрсеткішіміз 1,3% пайызға төмендеп отыр.
- Есепке тұрғандар арасынан 2022 жылдың 9 айлығында барлық терапевтпен қаралуы-581-100 %, 2021 жылдың 9 айлығында 688-100 % қаралып көрсеткішіміз жақсы.

Есепке тұрғандар арасынан 12 аптаға дейін қаралғаны- 2022 жылдың 9 айлығында 555-95,5 % құраса, 2021 жылдың 9 айлығында 669-97,2% құрап,1,7 % азайып отыр.

Барлық 921 босану болды, оның 2 деңгейде-628-68,1%, 3 деңгейде -293-31,8 пайыз(2020ж 2 деңгейде- 572-66,2%,3деңгейде-290-33,6 пайыз),онын уақытынан бұрын-33-3,6% (2020ж 31-3,5%),өлі туған -8-8,6 (220ж-9-10,3).

Скрининг бағдарламасы.

«Скринингтік зерттеулерге жататын адамдардың нысаналы топтарын, сондай-ақ осы қарап-тексерулерді өткізудің қағидаларын, көлемі мен кезеңділігін бекіту туралы» ҚР ДСМ м.а.. 2020 жылғы 30 қазандағы № 174/2020 бұйрығы тексеру жұмыстары жүргізілді.

Қанайналым жүйесі ауруларын ерте анықтау – 2021 ж. жоспарланғаны-2833 орындалғаны-2639-93,0%. Анықталғаны-147-6,0% «Д» есепке алынғаны 147-100%.

2020 ж. жоспарланғаны-2894; орындалғаны-2901-100,2%, анықталғаны-20-0,7% «Д» есепке алынғаны 20-100%.

Қант диабеті ауруларын ерте анықтау-2021 ж. Жоспарланғаны-2833 орындалғаны-2639-93,0%. Анықталғаны-14-1,0%. «Д» есепке алынғаны-14-100%.

2020 ж. жоспарланғаны-2894 орындалғаны-2901-100,2%, анықталғаны-10-0,4%. «Д» есепке алынғаны-10-100%.

Глаукома ауруын ерте анықтау-2021 ж. жоспарланғаны-2833; орындалғаны-2639-93,0%. Анықталғаны-4-1,0% «Д» есепке алынғаны-4-100%.

2020 ж. жоспарланғаны-2894; орындалғаны-2901-100,2%. анықталғаны-2-0,1% «Д» есепке алынғаны-2-100%.

Сүт безі қатерлі ісігі және ісік алды ауруларын ерте анықтау- 2021 ж жоспарланғаны-1786, орындағаны-1523-86,0%, анықталғаны 375-24,7%. «Д» есепке алынғаны-375-100%.

2020 ж. жоспарланғаны-1845, орындағаны-1795-97,2%, анықталғаны-100-5,5%. «Д» есепке алынғаны-71-71,0%..

Жатыр мойны қатерлі ісігі және ісік алды ауруларын ерте анықтау- 2021 ж. жоспарланғаны-1403; орындалғаны-1303-93%, анықталған ісік алды ауруы-156-12,0%. Рак-0 «Д» есепке алынғаны-556-100%..

2020 ж. жоспарланғаны-1440; орындалғаны-1400-97,2%, анықталған ісік алды ауруы-93-6,6%. Рак-0 «Д» есепке алынғаны-52-55,9%.

Тік және тоқ ішек ісігі және ісік алды ауруларын ерте анықтау-2021ж. жоспарланғаны-1728; орындалғаны-1728-100,0%., оң-мәнді-шыққаны 23,

ООО колоноскопиялық тексеруден өткені-23, соның ішінен 1 науқасқа Д/3: Полип қойылғандықтан гистология мен биопсия алынды. Анықталған ісік алды ауруы-1. Д» есепке алынғаны-1.

2020 ж. жоспарланғаны-2298; орындалғаны-1963-85,4%, анықталған ісік алды ауруы-22-1,1%., Рак-0 «Д» есепке алынғаны-3-13,6%.

2022 ж 9 айы бойынша

Қанайналым жүйесі ауруларын ерте анықтау – 2022 ж. жоспарланғаны-2390; орындалғаны-2390-100% Анықталғаны-149-6,3% «Д» есепке алынғаны- 149-100%.

(2021 ж. жоспарланғаны-2833; орындалғаны 2219- 79,0%. Анықталғаны-123-6,0% «Д» есепке алынғаны-123-100%)

Қант диабеті ауруларын ерте анықтау-2022 ж. жоспарланғаны-2390; орындалғаны-2390-100%; Анықталғаны-19-0,8%; «Д» есепке алынғаны - 19-100%.

(2021 ж. жоспарланғаны-2833; орындалғаны-2219-79,0%. Анықталғаны-12-1,0% «Д» есепке алынғаны-12-100%).

Глаукома ауруын ерте анықтау-2022 ж. жоспарланғаны-2390; орындалғаны-2390-100%. Анықталғаны-10-0,4% «Д» есепке алынғаны-10-100%.

(2021 ж. жоспарланғаны-2833; орындалғаны-2219-79,0% Анықталғаны-6-1,0% «Д» есепке алынғаны- 3-50%)

Сүт безі қатерлі ісігі және ісік алды ауруларын ерте анықтау- 2022 ж. жоспарланғаны-1050, орындағаны-1059-100,6%, анықталғаны-46-4,3%. «Д» есепке алынғаны-46-100%, 1-қатерлі ісікпен алынды.

(2021 ж жоспарланғаны-1786; орындалғаны-1324- 75,0%. Анықталғаны-140-11,0% «Д» есепке алынғаны- 140-100%. 1-қатерлі ісікпен алынды)

Жатыр мойны қатерлі ісігі және ісік алды ауруларын ерте анықтау- 2022 ж. жоспарланғаны-903; орындалғаны-903-100%, анықталған ісік алды ауруы-27-3,0%. «Д» есепке алынғаны-27-100% Рак-0

(2021 ж. жоспарланғаны-1403; орындалғаны-1052- 75,0%. Анықталған ісік алды ауруы-52-5,0% «Д» есепке алынғаны-52-100%; Рак-0)

Тік және тоқ ішек ісігі және ісік алды ауруларын ерте анықтау- 2022 ж. жоспарланғаны-1030; орындалғаны-1030-100%, анықталған ісік алды ауруы-14-1,3%; «Д» есепке алынғаны-14-100%

(2021 ж жоспарланғаны-1728; орындалғаны-1590-92,0%, оң мәнді шыққаны 23, ары қарай ООО колоноскопиялық тексеруден өткені-23. Анықталған ісік алды ауруы-1. Д есепке алынғаны 1;

Емханадан ауруханаларға жоспарлы түрде жату көрсеткіштері.

2021 жылдың 12 айлық бойынша ауруханаға емханадан жоспарлы түрде портал арқылы 2777 науқас жатқызылған. (2020 жылдың 12 айында -2923). Сонымен қатар шеттетілген науқастар саны -2021 жыл 12 айында -170. (2020 жылдың 12 айлық есептік кезеңінде 166 шеттетілген науқас тіркелген). Шеттетілген науқастардың себебі бойынша 59 жағдай жазбаша түрде бас тартқан, шұғыл түрде ауруханаға жатқызылғаны –100, Госпитализацияға жоспарланған ауруханаға жатқызуға қарсы көрсеткіштер-4, Науқастың ауруханаға жатуға келмеуі -2, Ауруханаға көмек көрсететін көрсеткіштердің болмауы-1, Науқас туралы мәліметтерді Порталға енгізу кезінде қате енгізу-4.

(2020 жылдың 12 айында шеттетілген 166, ауруханадан жатудан жазбаша бас тартуы -50, ауруханаға жедел жатқызу-101, ауруханаға көрсетілімінің болмауы-6, Ауруханаға жатуға келмеуі-1, ауруханаға қарсы көрсетілімнің болуы-1, Науқас туралы мәліметтерді Порталға енгізу кезінде қате енгізу -2, Процедураға байланыссыз корсеткіштер -3).

Тәуліктік стационар

Тұрғындардың төсек-орынмен қамтамасыз етілу пайызы 10 мың адамға шаққанда 2019 жылдың 12 айы бойынша 38,2% құраса, 2020 жылдың 12 айында да еш өзгеріссіз 38,2%-ды құрап отыр.

2019 жылдың есептік кезеңімен салыстырғанда төсек-орын жұмысы 16,1 промильге төмендеген. Атап өтетін болсақ, төсек орын жұмысы 2020 жылдың 12 ай көлемінде 228,9 құрады, (2019 жылы 12 айында 245).

Төсек-орын айналымы да былтырғы жылмен салыстырғанда төмендеген. 2020 жылдың 12 айы бойынша 31,5 болса, (2019 жылдың 12 айында 34,8 болып отыр).

Төсекте орташа болу көрсеткішіне келер болсақ, 2020 жылдың 12 айы бойынша 7,3 күннен болса, (2018 жылдың 12 айы бойынша 7 күнді құрап отыр). Былтырғы жылмен салыстырғанда көрсеткіш бір деңгейде.

Науқастардың ауруханаға жатқызылуы жөнінде айтатын болсақ, 2020 жылдың 12 айында жедел жатқызылған науқастар 2135-52,3% болса, (2019 жылдың 12 ай көлемінде **3315**–72,8% құрап отыр). Жоспарлы жатқызылған науқастар 2020 жылдың 12 айы 1961-48,0%, (2019 жылдың 12 айы 1237-27,1%). Жалпы алғанда, аудандық ауруханадан 2020 жылдың 12 айында 4078 науқас ем алса, (2019 жылдың 12 айы бойынша 4552 науқас ем алып отыр).

Летальдық көрсеткіш. Қайтыс болған науқастар 2020 жылдың 12 айы – **18- 0,4%** құрады, ал 2019 жылдың 12 айы бойынша – **28-0,6**. 1 тәулікке дейін қайтыс болғандар 2020 жылдың 12 айында – 4 болса, (2019 жылдың 12 айында– 12). 2020 жылдың 12 айында 1 жасқа дейін қайтыс 1 жағдай тіркелген. (2019ж.- 4 жағдай тіркелген).

2020 және 2019 жылдардың 12 айы бойынша аудандық аурухана бөлімшелерінің төсек-орынды орындау пайызы төмендеген. 2020 жылдың 12 айында 71,5% болса, (2019 жылы 12 айында 76,5% құрады).

III Стратегиялық жоспар іс-шаралары:

№	Индикаторлар, көрсеткіштер атауы	Бірл.	1 кезең			2 кезең	
			2020ж	2021ж	2022ж	2023ж	2024ж
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Халықтың күтілетін өмір сүру деңгейін жоғарылату-2015 жылы -71,1	1000 тұрғынға шаққанда	71,3	71,5	72,0	72,5	73,0
2	Халықтың жалпы өлім-жітім көрсеткішін төмендету-2019ж-5,3	1000 тұрғынға шаққанда	6,1	6,9	5,3	5,2	4,9

3	Қан айналымы жүйесінің ауруларынан (ҚЖА) болатын өлім-жітімді төмендету-2019ж-131,1	100 мың халыққа шаққанда	156,8	198,1	114,0	114,0	111,1
4	Қатерлі ісіктерден болатын өлім-жітімді төмендету-2019ж-71,3	100 мың халыққа шаққанда	39,9	51,0	38,0	38,0	38,0

Тікелей нәтижелерге қол жеткізуге арналған іс-шаралар:

-ҚР ДСМ 2020 жылғы 30 қазандағы №174 бұйрығына сәйкес БМСК деңгейінде скринингтік тексерумен алдын алу көмегін жетілдіру: жүрек қан тамыр жүйесінің ауруы, қант диабеті, глаукома, сүт безі, жатыр мойыны, тоқ және тік ішек, бауыр, қуық асты безі және өңештің қатерлі ісігінің алдын алу үшін мақсатты топтағы ересектерді алдын ала тексеруден өтуін сапалы жүргізу және атқарылған жұмыс сапасына талдау жасау.

- «Қазақстан Республикасының белгілі бір аурулары (жай-күйлері) бар азаматтарының жекелеген санаттарын тегін және (немесе) жеңілдікті амбулаториялық қамтамасыз етуге арналған дәрілік заттар мен медициналық бұйымдардың тізбесін бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің 2021 жылдың 5 тамызындағы №ҚР ДСМ-75 бұйрығын басшылыққа алып, тұрғындарды тегін дәрімен қамтамасыз ету.

- 65 жас және одан жоғары жастағы тұрғындардың арасында онкологиялық ауруларды анықтау мақсатында жүргізілетін скринингтік тексеруді сапалы жүргізу.

- Қатерлі ісік ауруларының тіркелуі, ерте сатыда анықталуы, асқынған түрлерінің алдын алу іс-шараларының орындалуын талдау.

-Скринингтік бағдарламаның сапасын жақсарту мақсатында барлық мамандарды онкопатологияны ерте сатысында анықтау сұрақтары бойынша оқыту.

-Әйелдерді және ерлерді қарау бөлмелерінің жұмысын жақсарту.

№	Индикаторлар, көрсеткіштер атауы	Бірл.	1 кезең			2 кезең		Жауапты атқарушы
			2020ж	2021ж	2022ж	2023ж	2024ж	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Ана өлімін болдырмау	1000 тірі туылғандарға шаққанда	0	0	0	0	0	Аудандық денсаулық сақтау ұйымдары

Тікелей нәтижелерге қол жеткізуге арналған іс-шаралар:

- «Қазақстан Республикасында акушерлік-гинекологиялық көмек көрсетуді ұйымдастыру стандартын бекіту» Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің 2021 жылдың 26 тамыздағы №ҚР ДСМ-92 бұйрығына сәйкес жұмыс жасау.

- Жүкті әйелдерді босануға дайындауға алғашқы медициналық санитарлық көмек деңгейінде «Болашақ аналар мектебінде» оқыту.

- 2 В топтағы әйелдерді 100 пайыз контрацепциямен қамтамасыз ету.

- Жүктілік асқынуы жағдайларын болдырмауға арналған іс шаралар жүргізу.

№	Индикаторлар, көрсеткіштер атауы	Бірл.	1 кезең			2 кезең		Жауапты атқарушы
			2020ж	2021ж	2022ж	2023ж	2024ж	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Сәбилер өлімін төмендету	1000 тірі туылғандарға шаққанда	10,4	8,7	8,0	7,9	7,9	Аудандық денсаулық сақтау ұйымдары

Тікелей нәтижелерге қол жеткізуге арналған іс-шаралар:

- БМСК деңгейінде жұмыс атқаратын барлық медициналық қызметкерлерді оқыту арқылы БШАБІЕ бағдарламасы бойынша жұмысты күшейту.
- Аула аралау жұмыстарын күшейту, қадағалау.
- Туу жасындағы әйелдердің отбасын жоспарлау кабинетінен өтуіне ықпал ету.
- ЭГА бар туу жасындағы әйелдерді сауықтыру.
- Регионализация принципі бойынша босанатын жүкті әйелдерді іріктеп, жоспар құру.
- 1 жасқа дейінгі сәбилерді тұрақты динамикалық бақылауда ұстау.

№	Индикаторлар, көрсеткіштер атауы	Бірл.	1 кезең			2 кезең		Жауапты атқарушы
			2020ж	2021ж	2022ж	2023ж	2024ж	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Жарақаттардан, оқыс оқиғалардан және уланулардан болатын өлім-жітімді төмендету-2019 жылы-28,5	100 мың халыққа шаққанда	20,0	36,0	36,0	36,0	35,0	Аудандық денсаулық сақтау ұйымдары

Тікелей нәтижелерге қол жеткізуге арналған іс-шаралар:

- Тұрғындардың арасында жарақаттанудың алдын алу шаралары туралы түсіндірме жұмыстарын жүргізу.

№	Индикаторлар, көрсеткіштер атауы	Бірл.	1 кезең			2 кезең		Жауапты атқарушы
			2020ж	2021ж	2022ж	2023ж	2024ж	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Туберкулезбен сырқаттануды төмендету - 2019ж -59	100 мың тұрғынға шаққанда	56,9	51,1	50,0	50,0	50,0	Аудандық денсаулық сақтау ұйымдары
	Туберкулезден болатын өлімді төмендету-2019 ж-0	100 мың тұрғынға шаққанда	0	0	3,0	3,0	2,9	Аудандық денсаулық сақтау ұйымдары

Тікелей нәтижелерге қол жеткізуге арналған іс-шаралар:

- «Туберкулез профилактикасы жөніндегі іс-шараларды жүргізу қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау және Өділет министрлігінің 30.11.2020 жылғы №214 бұйрығы бойынша туберкулездің алдын алу шараларын жүзеге асыру.
- ФГ жоспардың толық және сапалы орындалуын қадағалау.
- 2 жыл және одан да көп жыл ФГ түспеген науқастардың тексерілуден өтуін қамтамасыз ету.

№	Индикаторлар, көрсеткіштер атауы	Бірл.	1кезең			2кезең		Жауапты атқарушы
			2020ж	2021ж	2022ж	2023ж	2024ж	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Мекеме ішілік ішкі бақылауды күшейту жолымен, ішкі аудит жұмысын жетілдіру. (самоконтроль).	%	50	55	60	65	70	Бас дәрігердің пациентті қолдау және ішкі бақылау жөніндегі орынбасары ,бөлім меңгерушілері барлық дәрігерлер.

Тікелей нәтижелерге қол жеткізуге арналған іс-шаралар:

- Қауіпсіздікті басқаруды реттеу, қызметкерлер мен науқастардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету.
- Барлық дәрігерлер өзін өзі бақылауды жүргізу.
- Медициналық қызметтің сапасы бойынша түскен арыздарды мониторингілеу.
- Медициналық қызметтің сапасын жақсарту.

№	Индикаторлар, көрсеткіштер атауы	Бірл.	1кезең			2кезең		Жауапты атқарушы
			2020ж	2021ж	2022ж	2023ж	2024ж	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Стационар құрамындағы күндізгі емхана қызметіне жатқызу арқылы тәуліктік стационарға жатқызуды 5 % дан кем емес төмендету. 2019 ж- 4524	Тәуліктік стационарда емделіп шыққан науқастар саны	4078	4745	4500	4320	4008	Аудандық денсаулық сақтау ұйымдары

Тікелей нәтижелерге қол жеткізуге арналған іс-шаралар:

- Науқастарды амбулаториялық деңгейде сауықтыруды күшейту.
- Күндізгі емханаға емдеу жағдайларын арттыру.
- Күндізгі емдеу төсектерін жыл сайын 10 пайызға арттыруға жұмыс жасау.
- Тәуліктік стационарлық төсектің оптимальды құрылымын анықтау (қысқарту және перепрофилизация).

№	Индикаторлар, көрсеткіштер атауы	Бірл.	1 кезең			2 кезең		Жауапты атқарушы
			2020ж	2021ж	2022ж	2023ж	2024ж	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Мүмкін болатын мотивациялау және үстемдеу шараларын қолданысқа енгізу:	Үнемделген қаржыдан, теңге	1 млн	1,2 млн	1,5млн	2,0млн	3,0млн	Бас дәрігер, Бюджеттік жоспарлау бөлімі

Тікелей нәтижелерге қол жеткізуге арналған іс-шаралар:

- Ресурстарды үнемдеу есебінен шығындарды азайту.
- Қызметкерлердің жалақысын дифференцирленген айлық есебінен жоғарылату.

IV Мекеменің функциялық мүмкіндіктері

Стратегиялық бағыттың атауы	Мекеменің стратегиялық жоспарды орындаудағы атқарылатын іс шаралары	Орындау мерзімі
1. Азаматтардың денсаулығын нығайту және өлім деңгейін төмендету 1.1-мақсаты. Аурулардың профилактикасы, емдеудің және оңалтудың тиімді жүйесі; 1.1.1-міндет Аурулардың профилактикасы және саламатты өмір салтын қалыптастыру әдістемелерін жетілдіру; 1.1.2-міндет. Негізгі әлеуметтік мәні бар ауруларды және жарақаттардың диагностикасын, емдеуді және оңалтуды жетілдіру; 1.1.3-міндет. Инфекциялық сырқаттанушылықтың өсуіне жол бермеу 1.2.-мақсат. Ана мен баланы қорғау қызметін жетілдіру 1.2.1-міндет. Ана мен бала денсаулығын нығайту	Денсаулық сақтау саласында қызметті регламенттейтін нормативтік құқықтық базаны жетілдіру	Тұрақты негізде
	Халықтың инфекциялық, паразиттік және кәсіби ауруларының, оның ішінде аса қауіпті инфекциялардың пайда болуын, таралуын және оны төмендетудің профилактикасы, инфекциялық және аса қауіпті аурулардың әкеленуінен және таралуынан шекараны қорғау	
	Денсаулық сақтау саласында қолданбалы ғылыми зерттеулердің басым бағыттары шеңберінде профилактикалау, диагностикалау, емдеу, оңалту әдістерін және құралдарын әзірлеу және жетілдіру	
2. Денсаулық сақтау жүйесінің тиімділігін арттыру 2.1.-мақсат Денсаулық сақтау ұйымдарының бәсекеге қабілеттілігін	Мемлекеттік денсаулық сақтау ұйымдары кадрларының кәсіби деңгейін арттыру, олардың кәсіби деңгейлерін практикалық денсаулық сақтаудың қазіргі заманғы талаптарына сәйкес тереңдету	Тұрақты негізде
Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің аумақтық органдары ғимараттарына күрделі жөндеу жүргізу, Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау		

<p>арттыру 2.1.1-міндет. Денсаулық сақтау ұйымдарын басқаруды және қаржыландыруды жетілдіру 2.2-мақсаты. Білім, ғылым жүйесін жетілдіру және инновациялық технологияларды енгізу 2.2.1-міндет. Ғылым және кадр ресурстарын дамыту</p>	<p>министрлігінің материалдық-техникалық базасын нығайту</p>	<p>Тұрақты негізде</p>
	<p>Ақпараттық жүйелердің жұмыс істеуін және қауіпсіздігін қамтамасыз ету, сондай-ақ мемлекеттік органды ақпараттық-техникалық қамтамасыз ету</p>	
	<p>Орталық аппарат және жергілікті атқарушы органдар қызметкерлерін денсаулық сақтау саласындағы стратегиялық жоспарлау және талдау қағидаттарына оқыту</p>	
	<p>Қойылатын біліктілік талаптарына сәйкес мемлекеттік қызметшілердің кәсіби білімін және дағдыларын жаңарту және тереңдету</p>	
	<p>Денсаулық сақтау саласында мемлекеттік қызметтердің стандарттарын және регламенттерін әзірлеу, медициналық қызметті электрондық форматқа көшіру</p>	

V Ведомствоаралық өзара іс-қимылдар

Қол жеткізу үшін ведомствоаралық өзара іс-қимылды қажет ететін міндеттердің көрсеткіштері	Ведомствоаралық өзара іс-қимыл жүзеге асырылатын мемлекеттік орган	Ведомствоаралық өзара іс-қимылды орнату үшін мемлекеттік орган жүзеге асыратын шаралар
1	2	3
1-стратегиялық бағыт. Азаматтардың денсаулығын нығайту және өлім жітім көрсеткіштерін төмендету.		
1.1-мақсат. Саламатты өмір салты және мінез-құлық факторларымен себептес әлеуметтік мәні бар аурулардың деңгейін төмендету мәселелері бойынша сектораралық өзара іс-қимыл		
1.1.1-міндет		
Жастар денсаулығы орталығын құру арқылы халық арасында салауатты өмір салтын қалыптастыруды насихаттауды жоғарылату.	АЕҚБ Жалағаш АОА, Спорт бөлімі, Салауатты өмір салтын қалыптастыру орталығы	ОДСБ бекіткен жоспар
Спортты және саламатты өмір салтын насихаттау бойынша әлеуметтік бейнероликтерді жасау	АЕҚБ Жалағаш АОА, Спорт бөлімі, Салауатты өмір салтын қалыптастыру орталығы	
Спорттың көпшілікке арналған түрлері бойынша жыл сайынғы салалық спартакиадаларды ұйымдастыру және жүргізу	АЕҚБ Жалағаш АОА, Спорт бөлімі, Салауатты өмір салтын қалыптастыру орталығы	
Белсенді өмір салтын жүргізуге, бұқаралық спортқа, дене тәрбиесіне тұрғындарды уәждеу және ақпараттануын арттыру, тұрғындар арасында СӨСҚ негіздерін насихаттауды жетілдіру	АЕҚБ Жалағаш АОА, Спорт бөлімі, Салауатты өмір салтын қалыптастыру орталығы	
Мінез құлық факторларын төмендету	АЕҚБ Жалағаш АОА, Салауатты өмір салтын қалыптастыру орталығы	
-Темекі шегу		
-Алкогольді ішімдіктерді ішу		
-Артық салмақ		
1.2-мақсат. Әлеуметтік маңызы бар аурулар мен жарақаттарды диагностикалау мен емдеуін жетілдіру		
1.2.1-міндет		

Қан айналым жүйесі ауруларынан болатын өлім жітімді төмендету	ОДСБ,АЕКБ Жалағаш АОО, Салауатты өмір салтын қалыптастыру орталығы	Қан айналым жүйесі бойынша жүргізілетін скринингтік тексерудің сапасын арттыру,қауіп қатер тобын анықтап алдын алу шараларын жүргізуді күшейту. Үйлестіру кеңесін құру
Онкологиялық аурулардан болатын өлім жітімді төмендету.	ОДСБ,АЕКБ Жалағаш АОО	Онкологиялық ауруларды ерте сатысында анықтап сауықтыру,скринингтік тексерудің сапасын арттыру. Үйлестіру кеңесін құру
Туберкулезден болатын өлім жітімді төмендету.	ОДСБ,АЕКБ Жалағаш АОО,Аудандық туберкулезге қарсы күрес диспансері,Аудандық жұмыспен қамту және әлеуметтік бағдарламалар бөлімі	Туберкулездің сүйемелдеу кезеңінде жүрген науқастарға қаржы бөліп әлеуметтік көмекпен қамтамасыз ету. 2 жыл және одан да көп жыл ФГ тексеруден өтпегендерді ФГ тексеруден өту пайызын жоғарылату. Туберкулез науқасымен қарым-қатынаста болған адамдарды тексеруден уақытылы өткізіп,қадағалауды күшейту.
Туберкулез аурушандығын азайту	ОДСБ,АЕКБ Жалағаш АОО,Аудандық туберкулезге қарсы күрес диспансері,Аудандық жұмыспен қамту және әлеуметтік бағдарламалар бөлімі	
Жарақаттар мен оқыс оқиғалардан қайтыс болу жағдайларын төмендету.	ОДСБ,АЕКБ Жалағаш АОО,Аудандық ішкі істер бөлімі	
1.3-мақсат. Инфекциялық аурулардың өсуін болдырмау		
1.3.1-міндет		
ВИЧ инфекцияның 15-49 жас шамасы аралығындағы таралуын 0,01 деңгейде ұстау	ОДСБ,АЕКБ Жалағаш АОО,СПИД орталығы	Вирусты ерте анықтауға арналған іс шараларды күшейту.
1.4-мақсат. Ана мен баланы қорғау қызметінің жетілдіру		
1.4.1-міндет.Ана мен бала денсаулығын нығайту		
Ана өлімін болдырмау	ОДСБ,АЕКБ Жалағаш АОО,Аудан әкімшілігі	Аудан әкімшілігімен бірлесе отырып үйлестіру кеңесін құру
Сәби өлімін төмендету	ОДСБ,АЕКБ Жалағаш АОО,Аудан әкімшілігі	

1.5-мақсат. Денсаулық сақтау жүйесінің эффективтілігін жоғарылату

1.5.1-міндет.Мекеменің бәсекеге қабілеттілігін жоғарылату		
1.5.1.1Мекемені басқару мен қаржыландыруды дамыту		
Медициналық қызметтің сапасы бойынша негізді арыздардың көлемі	ОДСБ,АЕҚБ Жалағаш АОА,Аудан әкімшілігі	Медициналық қызметтің сапасы бойынша түскен арыздарды мониторингілеу.Медициналық қызметтің сапасын жақсарту.
Медициналық мекменің стандартқа сай жабдықталуы	ОДСБ,АЕҚБ Жалағаш АОА,Аудан әкімшілігі	Медициналық мекеменің жабдықталуын мониторингілеу.
Стационарлық көмектің пайдалану деңгейі	ОДСБ,АЕҚБ Жалағаш АОА,Аудан әкімшілігі	Стационарды алмастыратын көмекті дамыту.БМСК деңгейінде медициналық қызметтің сапасын арттыру.

1.6-мақсат. Кадрлық ресурс жүйесін дамыту		
1.6.1-міндет.Кадрлардың үздіксіз кәсіптік дамуын жетілдіру		
1.6.1.1Үздіксіз кәсіби даярлау		
Қажетті кадрлермен қамтамасыз ету	ОДСБ,АЕҚБ Жалағаш АОА,Аудан әкімшілігі	Елді мекендерде кадрлардың тұрақталуын қамтамасыз ету.Еңбек ақыны жаңа принцип арқылы төлеп үстемдеуді жетілдіру

VI Мүмкін болатын тәуекелдер

Медициналық мекеме бірқатар тәуекелдердің (мақсатқа қол жеткізуге кедергі келтіруі мүмкін жағдайлар) пайда болуымен немесе Медициналық мекеменің тарапынан бақылауға жатпайтын, Стратегиялық жоспарға қол жеткізу мақсатына кедергі келтіретін сыртқы факторлармен кездесуі мүмкін.

Болуы ықтимал тәуекелдің атауы	Тәуекелдерді басқару жөніндегі шаралар қабылданбаған жағдайда болуы ықтимал салдарлар	Тәуекелдерді басқару жөніндегі іс-шаралар
Сыртқы тәуекелдер		
Стратегиялық жоспардың индикаторларына қол жеткізу бойынша жергілікті органдардың жеткіліксіз жұмыс атқаруы	Стратегиялық жоспар индикаторларының мақсаттарына және міндет көрсеткіштеріне қол жеткізбеу	Мекеменің жоспарларының негізгі индикаторларын міндетті көрсете отырып, денсаулық сақтау басқармасының стратегиялық жоспарларының жобаларымен келісу
Стратегиялық жоспардың индикаторларына қол жеткізу бойынша мемлекеттік органдардың жеткіліксіз жұмыс атқаруы	Стратегиялық жоспар индикаторларының мақсаттарына және міндет көрсеткіштеріне қол жеткізбеу	Азаматтардың денсаулығын сақтау жөніндегі ұлттық үйлестіру кеңесінің рөлін күшейту
Инфекциялық аурулардың өршу қауіп-қатері	Инфекциялық аурулардың өршуі	Халықты қауіпсіз ауыз су, азық-түлік өнімдерімен, инфекциялық сырқаттанушылықты, басқарушылық шешімді қабылдай отырып, қоршаған ортаны санитариялық фонмен қамтамасыз ету үшін санитариялық-эпидемиологиялық қадағалауды күшейту. Халыққа ақпараттық-түсіндіру жұмысын жүргізу.
Техногендік және экологиялық апаттар	Халықтың әлеуметтік	Халыққа ақпараттық-түсіндіру

(жұтаулар) салдарынан әр түрлі жарақаттардың және аурулардың (оның ішінде инфекциялық) жаппай дамуы	шиеленісін дамыту	жұмысын жүргізу. Төтенше жағдайлар кезінде уақтылы медициналық көмек көрсету
Ішкі тәуекелдер		
Медицина қызметкерлерінің жалақы деңгейінің төмен болуына байланысты медицина кадрларының кетуі	Білікті кадрлардың төмендеуі	Түпкілікті нәтижеге негізделген медицина қызметкерлерінің еңбекақысын төлеудің сараланған жүйесін одан әрі жетілдіру. Басқару әдістерін жетілдіру
Медициналық ұйымдардың материалдық- техникалық базасының жеткіліксіз деңгейі	Медициналық қызмет көрсетудің төмен сапасы	Денсаулық сақтау жүйесінің инфрақұрылымын жетілдіру
Басқару шешімдерін қабылдауда медициналық ұйымның дербестігінің төмен болуы	Медициналық қызметтерді көрсетудің төмен сапасы Бюджеттік қаражаттың тиімсіз пайдаланылуы	Корпоративтік басқару қағидаттарын енгізе отырып, Денсаулық сақтау менеджментіне оқыту

VII Нормативтік құқықтық актілер.

1. Конституция Республики Казахстан от 30 августа 1995 года;
2. Кодекс Республики Казахстан «О здоровье народа и системе здравоохранения» от 18 сентября 2009 года №193- IV;
3. Указ Президента Республики Казахстан от 13 сентября 2004 года №1438 «О Государственной программе реформирования и развития здравоохранения Республики Казахстан на 2005-2010 годы»;
4. Указ Президента Республики Казахстан от 29 ноября 2005 года № 1677 «Об утверждении Стратегии гендерного равенства в Республике Казахстан на 2006-2016 годы»;
5. Указ Президента Республики Казахстан от 6 апреля 2007 года № 310 «О дальнейших мерах по реализации Стратегии развития Казахстана до 2030 года». (Программа Правительства Республики Казахстан на 2007-2009 годы);
6. Послание Президента страны народу Казахстана от 10 октября 1997 года «Казахстан – 2030. Процветание, безопасность и улучшение благосостояния всех казахстанцев»;
7. Послание Президента Республики Казахстан народу Казахстана от 1 марта 2006 года «Стратегия вхождения Казахстана в число 50-ти наиболее конкурентоспособных стран мира. Казахстан на пороге нового рывка вперед в своем развитии»;

**Ұйымдастыр- әдістемелік
бөлімінің меңгерушісі:**

А.Шамитаева